

та відповідальності не буде реалізована на всіх рівнях управління, то, найімовірніше, вона не буде функціонувати. Основою побудови даної системи є правильно складена послідовність дій щодо реалізації всіх етапів. Її дотримання дозволяє уникнути помилок та непродуманих кроків у процесі діяльності підприємства [2].

Користувачі облікової інформації можуть бути як зовнішні, так і внутрішні. Діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства зовнішніми користувачами – партнерами, інвесторами, контрагентами – здійснюється на основі аналізу фінансової звітності. Діагностика фінансово-господарської діяльності при потребі внутрішніх користувачів здійснюється на основі аналізу фінансової звітності та простежування зворотного шляху від звітності до фактів господарської діяльності, підтверджуючи їх концептуальною, тобто заданою метою аналізу, деталізацією. Первинна інформація щодо здійснення певної господарської операції є недоступною для широкого кола споживачів, її користувачами є, як правило, керівники, менеджери та аналітики підприємства – особи, що приймають управлінські рішення.

На основі викладеного пропонується альтернативний підхід до здійснення облікового процесу, який дозволить здійснити економічну діагностику кожної підсистеми підприємства та приймати ефективні управлінські рішення.

Список використаних джерел

1. Садовська І. Б. Обліково-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень: Монографія / І. Б. Садовська, О. В. Мачулка. – Луцьк: ЛНТУ, 2009. – 352 с.

2. Богашко О. Л. Теоретико-методичні аспекти конкурентоспроможності економіки держави / О. Л. Богашко // Актуальні проблеми економіки та управління в епоху глобальних викликів і загроз: Зб. мат.-лів всеукр. наук.-практ. конф., Дніпро, 26-27 квіт. 2018 р. – В 2-х томах. – Т. 1. / Нац. метал. академія України. – 2018. – С. 297 – 299.

Гензера Д.О.,

студент 1 курсу магістратури факультету економіки і управління

Науковий керівник - **Пристапа Л.А.,**

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,

банківської справи та страхування

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ ЯК СУЧАСНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасна практика управлінської діяльності все більше спрямована на вирішення проблем управління фінансовими потоками, що обумовлені рядом

факторів: економічними кризами, збільшенням обсягів виробництва та диференціацією напрямів функціонування, динамічністю і складністю корпоративного середовища, а також високою конкуренцією на ринку. Реалізувати стратегічні та оперативні цілі забезпечення фінансової стійкості бізнесу дозволяє система контролінгу.

Контролінг (з англ. «controlling» – контролювання або перевірка) – спеціальна система методів та інструментів, яка спрямована на функціональну підтримку менеджменту підприємства і охоплює інформаційне забезпечення управління, його планування, організацію взаємодії, мотивацію і контроль. Ця система, орієнтована на майбутній розвиток підприємства; своєрідний механізм саморегулювання на підприємстві, що забезпечує зворотній зв'язок у контурі управління [1].

Історія виникнення і розвитку контролінгу розпочалася ще в середині XV ст. Тоді при дворі англійського короля існувала посада «countrollour», завданням якого було документування і контроль товарно-грошових потоків.

У США в 1778 р. було засновано відомство «Controller, Auditor, Treasurer and six Commissioners of Accounts», в обов'язки якого входило слідкувати за відповідністю доходів і видатків державного бюджету. Але як самостійний науковий напрям контролінг з'явився у 1929 році, коли після світової економічної кризи керівники багатьох компаній прийшли до висновку про необхідність формування системи внутрішнього планування, обліку та контролю. Тоді в 1931 році в США був заснований Інститут контролерів. У 1930-1970 роках контролінг став поширюватися в провідних країнах Європи. В даний час майже кожна західноєвропейська фірма в тому чи іншому вигляді використовує систему контролінгу.

В Україні визначення цього поняття з'явилося лише на початку 90-х рр. у роботах різних науковців. Вітчизняним підприємствам контролінг зрозумілий поки що у вузькому сенсі, а саме як допоміжна технічна функція, яка потрібна для процесу виробництва і прийняття управлінських рішень [2]. Але сьогодні вже існує ряд компаній, які надають послуги з виконання контролінгу на підприємствах, такі як, АВМ VIP Consulting, Otten Consulting (Оттен Консалтинг), консалтингова компанія ІНН Аудит та інші.

В загальній системі контролінгу, організованого на підприємстві, виділяється один із центральних його блоків - фінансовий контролінг.

Фінансовий контролінг - це, в першу чергу, планування і контроль грошових потоків, що рухаються між підприємством і зовнішніми об'єктами, облік обсягів грошових коштів з позиції підвищення ефективності платежів, а також гарантія ліквідності.

Головною метою фінансового контролінгу є орієнтація управлінського процесу на максимізацію прибутку і вартості капіталу власників при мінімізації ризику і збереженні ліквідності та платоспроможності підприємства.

Мета системи контролінгу визначає основні його функції: спостереження за реалізацією завдань, встановлених системою запланованих фінансових

показників і загальних нормативів; вимір ступеня відхилення фактичних результатів фінансової діяльності від передбачених; діагностика відхилень і істотного зниження темпів фінансового розвитку підприємства; нормалізація фінансової діяльності внаслідок розробки оперативних управлінських рішень; коригування планів при зміні зовнішнього або внутрішнього фінансового середовища підприємства, кон'юнктури ринку, сфери та видів діяльності і т.п.

Фінансовий контролінг включає в себе інформаційне забезпечення, фінансове планування, координацію, фінансовий контроль і внутрішній консалтинг.

Інформаційне забезпечення – це визначення інформаційних потреб компанії, підготовка і переробка інформації, що забезпечує зниження витрат виробництва і підвищення його ефективності, а також сприяє прийняттю обґрунтованих рішень.

Фінансовим плануванням є планування виплат і надходжень, обліку грошових потоків, що рухаються між підприємством і зовнішніми об'єктами, обсягів грошових коштів підприємства з позицій підвищення ефективності платежів, гарантування ліквідності і оптимізації залучення і вкладення коштів.

Координація – це об'єднання дій всіх структурних підрозділів компанії для ефективного досягнення цілей.

Фінансовий контроль – контроль за ефективністю та доцільністю грошових витрат – як власних, так і позикових коштів; аналіз і порівняння фактичних фінансових результатів з прогнозованими; оцінка фінансових результатів здійснення інвестиційних проектів; контроль фінансового стану організації.

Внутрішній консалтинг – це розробка методичного забезпечення діяльності окремих структурних підрозділів, надання консультацій та рекомендацій керівництву підприємства та структурним підрозділам в процесі розробки фінансової стратегії, планування, розробки і впровадження нових продуктів, процесів, систем.

Відповідно до концепції побудови системи контролінгу, фінансовий контролінг поділяється на такі основні види: стратегічний та оперативний.

Найчастіше в науковій літературі стратегічний контролінг розглядається як засіб забезпечення виживання підприємства, а оперативний визначається як засіб ефективного досягнення поточних цілей діяльності підприємства.

Стратегічний фінансовий контролінг - це певний довгостроковий спосіб управління корпоративними фінансами, вартістю та ризиками на основі контролю за дотриманням план-фактних величин, платіжної дисципліни і оптимальних показників фінансового стану.

Головною метою оперативного контролінгу є організація системи управління досягненням поточних (короткострокових) фінансових цілей підприємства. Такі цілі можуть знаходити своє відображення в показниках виручки від реалізації, прибутку, постійних і змінних витрат, рентабельності капіталу і т.д.

Побудова системи контролінгу на підприємстві здійснюється поетапно (рис.1).

Рисунок 1– Етапи побудови системи фінансового контролінгу на підприємстві (складено автором за джерелом [3])

Отже, розвиток підприємств в умовах динамічно мінливого зовнішнього середовища сьогодні безпосередньо залежить від правильно організованої фінансової діяльності. Підхід до управління фінансами на основі фінансового контролінгу є найбільш перспективним інструментом фінансової діагностики та оцінки результатів досягнення фінансових цілей компанії. Також, необхідно відзначити, що введення системи фінансового контролінгу сьогодні стає життєво необхідним для багатьох підприємств, особливо для тих, що знаходяться в нестабільному фінансовому становищі.

Список використаних джерел

1. Брітченко І.Г. Контролінг: навч. посіб. / І. Г. Брітченко, А.О. Князевич. – Рівне: Волинські обереги, 2015. – 280 с.

2. Загорудько В. Л. Причини необхідності впровадження контролінгу на підприємствах України / В. Л. Загорудько, Г. О. Криворучко // Ефективна економіка. – 2016. – № 12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5323>.

3. Зборовська О.М. Особливості побудови системи фінансового контролінгу на підприємстві / О.М. Зборовська, О.Д. Годес // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2013. – № 1. Том 1. – С. 222-224.